

UDRUŽENJE GRAĐANA

DRUŠTVO PEDAGOGA I PSIHOLOGA TUZLANSKOG KANTONA

Društvo pedagoga i psihologa TK

Ulica Alije Izetbegovića br. 2, 75350 Srebrenik, Tel: 061 720745, e-mail: pedagogopsihologtk@gmail.com

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
**PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO**

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
**Društvo pedagoga i psihologa
Tuzlanskog kantona**

Priljeno: 07-04-2022			
Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednost
02	-02-	2455	121

- Dom naroda

PREDMET: Reakcija Društva pedagoga i psihologa Tuzlanskog kantona na Nacrt Zakona o psihološkoj djelatnosti i prijedlozi za izmjene

Poštovani delegati,

obraćamo vam se povodom Nacrta zakona o psihološkoj djelatnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine, koji je podržan od strane Zastupničkog doma Federalnog parlamenta, te je na dnevnom redu sjednice Doma naroda zakazane za 12. april.

Iako nas zakonsko uređivanje oblasti psihološke djelatnosti raduje, želimo naglasiti da je predlagač u dosadašnjoj proceduri kroz Prednacrt i Nacrt zakona zastupao isključivo interese UG Društvo psihologa FBiH, koje je samo jedno u nizu strukovnih udruženja u oblasti psihološke djelatnosti, što je u ovoj fazi rezultiralo zakonskim rješenjem koje ne prepoznaje gotovo 1500 diplomiranih pedagoga-psihologa i bachelora pedagogije-psihologije (studij u trajanju od četiri godine i 240 stečenih ECTS bodova), koji su svoje zvanje stekli na Univerzitetu u Tuzli a koji blizu dvije decenije obavljaju psihološku djelatnost. Usvajanje zakona u obliku u kojem je trenutno bi pedagozima-psiholozima u cijelosti ili djelimično onemogućilo obavljanje poslova na radnim mjestima na kojima se nalaze, što bi dovelo u pitanje njihov profesionalni status i egzistenciju.

Cijenimo da bi usvajanje zakona u sadašnjem obliku doprinijelo stvaranju klime nepovjerenja i nesigurnosti, te izvršilo dodatni pritisak na iseljavanje mladih ljudi iz Bosne i Hercegovine. Šteta bi bila utoliko veća jer bi sa zvanjima diplomiranih pedagoga-psihologa/bachelora pedagogije-psihologije članovi našeg Društva psihološku djelatnost i dalje mogli obavljati u zemljama Evropske unije, gdje se naše diplome i kompetencije ne dovode u pitanje, te na području Distrikta Brčko i entiteta Republika Srpska, dok bi u entitetu Federacija Bosne i Hercegovine bili diskriminirani.

U prilogu vam dostavljamo detaljnu argumentaciju ovog problema i svoje prijedloge konačne verzije zakona o psihološkoj djelatnosti, te vas molimo da prilikom odlučivanja uzmete u obzir da odlučujete o sudbini 1500 visokoobrazovanih mladih ljudi i sudbini bar jednakog broja porodica.

S poštovanjem,

Predsjednica Društva pedagoga i psihologa

UG DPPTK
SREBRENIK
M. S. Arapčić, dipl. pedagog-psiholog

UDRUŽENJE GRAĐANA

DRUŠTVO PEDAGOGA I PSIHOLOGA TUZLANSKOG KANTONA

Društvo pedagoga i psihologa TK

Ulica Alije Izetbegovića br. 2. 75350 Srebrenik, Tel: 061720745, e-mail: pedagogpsihologtk@gmail.com

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Društvo pedagoga i psihologa
Tuzlanskog kantona

- Predstavnički dom parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine
- svim zastupnicima

PREDMET: Mišljenje Društva pedagoga i psihologa Tuzlanskog kantona o tekstu Nacrta Zakona o psihološkoj djelatnosti i prijedlozi za izmjene (12. tačka dnevnog reda 30. redovne sjednice Zastupničkog doma Parlamenta FBiH)

Poštovani,

Predstavnici Društva pedagoga i psihologa su razmatrali tekst Nacrta Zakona o psihološkoj djelatnosti, koji je utvrdila Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 296. sjednici održanoj 23.12.2021. godine, a čiji je predlagač Federalno ministarstvo rada i socijalne politike i došli do sljedećih zaključaka:

- Prijedlog Zakona, korišteni termini i odredbe u potpunosti su diskriminirajući i dovode u pitanje opstojnost i dalji stručni angažman svih diplomiranih pedagoga-psihologa, bachelora pedagogije-psihologije, magistara psihologije i magistara struke iz područja psihologije, koji su diplomu i stručne kvalifikacije stekli završetkom osnovnog studija pedagogije-psihologije i postdiplomskog/master studija psihologije na Univerzitetu u Tuzli.
- Na Univerzitetu u Tuzli je 22 godine izvođen studijski program pedagogije-psihologije koji je iznjedrio **1121 diplomiranog pedagoga-psihologa** i bachelora pedagogije-psihologije, kao i **82 magistra psihologije**. Studijski program je licenciran od strane Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona i veliki broj studenata pedagogije-psihologije je nakon završetka studija izlaznim kompetencijama pružio podršku radu **ključnih odgojno-obrazovnih, socijalnih i zdravstvenih institucija u Bosni i Hercegovini**. Diplomirani pedagozi-psiholozi, bachelori pedagogije-psihologije i magistri psihologije, koji su stekli diplomu na JU Univerzitetu u Tuzli su na osnovu izlaznih kompetencija zaposleni su u odgojno-obrazovnim ustanovama, ustanovama za socijalni rad, kliničkim

UDRUŽENJE GRAĐANA

DRUŠTVO PEDAGOGA I PSIHOLOGA TUZLANSKOG KANTONA

Društvo pedagoga i psihologa TK

Ulica Alije Izetbegovića br. 2, 75350 Srebrenik, Tel: 061720745, e-mail: pedagogpsihologtk@gmail.com

centrima i drugim ustanovama koje se bave mentalnim zdravljem i pružanjem podrške pojedincima u njihovom rastu i razvoju u Bosni i Hercegovini, i u sklopu svojih radnih mjesta obavljaju poslove koji su članom 4 u predloženom Nacrtu zakona definirani kao **Obuhvat psihološke djelatnosti**.

- Uprkos tome što im izlazne kompetencije završenog studija pedagogije-psihologije omogućavaju da obavljaju poslove definirane kao „*Obuhvat psihološke djelatnosti*“, u članu 1, stav a kojim su definirani osnovni pojmovi, u potpunosti su izostavljeni, čime je dovedena u pitanje njihova opstojnost i mogućnost obavljanja djelatnosti za koje su stekli kompetencije, a time i sam rad brojnih institucija na kojima su zaposleni. Stoga je nužno zaustaviti navedenu diskriminaciju, spriječiti štetu i sve posljedice koje bi iz navedenog zakona proizašle.

Najvažnija izmjena ovoga Zakona treba da se tiče priznavanja i diplomiranih pedagoga-psihologija, bachelora pedagogije-psihologije (240 ECTS), magistara psihologije sa završenim osnovnim studijem pedagogije-psihologije kao jednakopravnih psiholoških djelatnika.

Stoga u Nacrtu Zakona o psihološkoj djelatnosti, Član 1, stav a koji glasi:

Psiholog je lice koje je završilo osnovni studij psihologije prilagođen odredbama Bologna deklaracije u trajanju od pet godina (300 ECTS-a) i steklo stručno zvanje magistar psihologije u Bosni i Hercegovini, odnosno lice koje je završilo studij psihologije prije primjene odredbi Bologna deklaracije u trajanju od četiri godine (VII stepen stručne spreme) i steklo stručno zvanje diplomiranog psihologa, kao i lice koje ima priznatu inostranu stručnu kvalifikaciju psihologa, u skladu s ovim zakonom i posebnim propisima;

NUŽNO JE DOPUNITI DA BI GLASIO KAKO SLIJEDI:

Psiholog ili psihološki djelatnik (s obzirom da se zakon odnosi na definiranje psihološke djelatnosti) je lice koje je završilo osnovni studij psihologije ili **studij pedagogije-psihologije** prilagođen odredbama Bologna deklaracije u trajanju od pet godina (300 ECTS-a) i steklo stručno zvanje magistar psihologije u Bosni i Hercegovini, odnosno lice koje je završilo studij psihologije ili **studij pedagogije-psihologije**, prije primjene odredbi Bologna deklaracije u trajanju od četiri godine (VII stepen stručne spreme) i steklo stručno zvanje diplomiranog psihologa ili **diplomiranog pedagoga-psihologa**, lice koje je završilo **postdiplomski studij psihologije** prije primjene odredbi Bologna deklaracije i steklo zvanje **magistar psihologije**, kao i lice koje ima priznatu inostranu stručnu kvalifikaciju psihologa, u skladu s ovim zakonom i posebnim propisima.

UDRUŽENJE GRAĐANA

DRUŠTVO PEDAGOGA I PSIHOLOGA TUZLANSKOG KANTONA

Društvo pedagoga i psihologa TK

Ulica Alije Izetbegovića br. 2, 75350 Srebrenik, Tel: 061720745, e-mail: pedagogpsihologtk@gmail.com

Argumenti:

1. Uspješno obavljanje navedenih djelatnosti u brojnim institucijama u Bosni i Hercegovini osnovni je argument koji govori o tome da pedagozi-psiholozi **moraju biti prepoznati u Zakonu o psihološkoj djelatnosti**. Osim navedenog, argument koji u najvećoj mjeri potkrepljuje navedeno je činjenica da osnovni okvir za **definiranje stručnih kompetencija psihologa u Evropi svojim regulativama prepoznaje i priznaje kompetencije koje su stekli studenti koji su završili studij pedagogije-psihologije**.
2. U Nastavnom planu i programu su uključene sve oblasti koje su definirane Okvirom i minimalnim standardima za obrazovanje i trening psihologa prema regulativama EuroPsy evropskog certifikata za psihologiju (strana 35 i strana 36).

Uporedbom nastavnog plana pedagogije-psihologije (koji je dostupan na <http://www.untz.ba/index.php?page=studijski-prog-i-ciklusa>) i opisa sadržaja kurikuluma definiranog prema Evropskoj regulativi (koji je dostupan na <https://www.europsy.eu/quality-and-standards/regulations> strana 36-39) može se vidjeti da su zahtjevi propisani za edukaciju i kompetencije psihologa u potpunosti podudarni i sadržani u nastavnom planu i programu studija pedagogija-psihologija.

3. U prilog navedenom govori i činjenica da se **diplome studenata pedagogije-psihologije u evropskim zemljama priznate i omogućavaju im zaposlenje i nastavak studija**. Veliki broj studenata pedagogije-psihologije je nakon završetka osnovnog studija pedagogije-psihologije i priznavanja diplome, a time i priznavanja stečenih stručnih kompetencija, nastavio školovanje na master studiju na evropskim univerzitetima, što govori u prilog tome da su bez ikakvih prepreka nakon završenog osnovnog studija pedagogije-psihologije prepoznati kao kvalificirani i omogućeno im je zaposlenje i nastavak studija i dalje obrazovanje u struci.
4. U konačnici, Okvirom i minimalnim standardima za obrazovanje i trening psihologa prema regulativama EuroPsy evropskog certifikata za psihologiju propisano je da se regulativama na nivou pojedinih država određuju specifične regulative koje omogućavaju obavljanje psihološke djelatnosti, što omogućava i prepoznavanje pedagoga-psihologa kao kompetentnih stručnjaka za obavljanje psihološke djelatnosti u budućem Zakonu o psihološkoj djelatnosti.

S obzirom da je Bosna i Hercegovina zemlja u regionu specifična po tome što ima već zaposlen kadar na poslovima psihološke djelatnosti, koji je stekao svoja znanja i kompetencije na JU Univerzitetu u Tuzli, na Odsjeku pedagogije-psihologije, a dalje se profilirao u pravcu psihološke djelatnosti kroz razne postdiplomske, specijalističke studije i druge edukacije, kao i stručno osposobljeni kadar diplomiranih pedagoga-psihologa koji je

UDRUŽENJE GRAĐANA

DRUŠTVO PEDAGOGA I PSIHOLOGA TUZLANSKOG KANTONA

Društvo pedagoga i psihologa TK

Ulica Alije Izetbegovića br. 2, 75350 Srebrenik, Tel: 061 720 745, e-mail: pedagogpsihologtk@gmail.com

Kao zainteresirane strane, ostavljamo Vam na raspolaganju i mogućnost da nas u cilju pojašnjenja dijelova ovoga teksta, pozovete na 30. sjednicu Zastupničkog doma Parlamenta FBiH, rado ćemo se odazvati.

Adina Arapčić

Kontakt telefon 061/720-745

S poštovanjem,

Predsjednica Društva pedagoga i psihologa

Mr.sc. Adina Arapčić, dipl.pedagog-psiholog

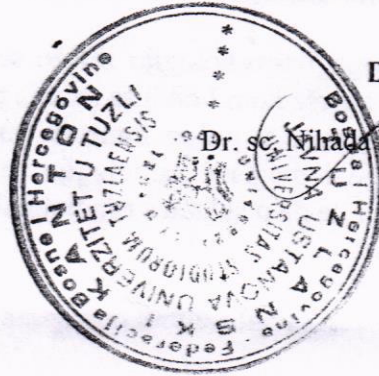

UNIVERZITET U TUZLI
Filozofski fakultet
Broj:02/5-1613-2/22
Tuzla 31.03.2022. godine

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Društvo pedagoga i psihologa
Tuzlanskog kantona

Poštovani,

Postupajući po Vašem zahtjevu za aktivno uključanje i reagovanje Univerziteta u Tuzli na Nacrt zakona o psihološkoj djelatnosti dostavljamo Očitovanje Naučno nastavnog vijeća Filozofskog fakulteta koje je usvojeno i na sjednici vijeća studijskog odsjeka Pedagogija-psihologija.

Dekanica

Dr. sc. Nilhađa Delibegović Džanić, vanr. prof.

UNIVERZITET U TUZLI
Filozofski fakultet
Broj: 02/5- 1866 -1.6/22
Tuzli, 31.03.2022. godine

Naučno-nastavno vijeće Filozofskog fakulteta Univerziteta u Tuzli na sjednici održanoj 31.03.2022. godine u cijelosti je usvojilo očitovanje vijeća studijskog odsjeka Pedagogija-psihologija broj: 02/5-111-1-53/22 od 28.03.2022. godine o Zahtjevu Društva pedagoga i psihologa Tuzlanskog kantona i

Očitovanje Naučno nastavnog vijeća Fakulteta odnosi se na sljedeće:

Naučno nastavno vijeća Filozofskog fakulteta Univerziteta u Tuzli sa članovima Vijeća studijskog odsjeka Pedagogija-psihologija založit će se da zaštiti prava svih koji su stekli diplome na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Tuzli, a koji imaju odogovarajuće kompetencije za obavljanje psihološke djelatnosti.

Vijeće studijskog odsjeka Pedagogija-psihologija zalaže se za prepoznavanje i priznavanje stručnih kompetencija stečenih završetkom I ciklusa studija pedagogije-psihologije i II ciklusa studija psihologije koji jasno govore u prilog tome da su diplomirani pedagozi-psiholozi, bachelori pedagogije-psihologije i magistri psihologije završetkom studija osposobljeni za obavljanje psihološke djelatnosti, te da u skladu s tim trebju biti prepoznati i priznati i u tekstu Zakona o psihološkoj djelatnosti.

U prilog navedenom navodimo i kompetencije stečene završetkom I cilusa studija pedagogija-psihologija i II ciklusa studija psihologija utvrđene Općim odredbama navedenih studijskih programa.

Završetkom I ciklusa studija pedagogije-psihologije student/ica stiče temeljna teorijska, metodološka i analitička znanja i vještine, koje ih osposobljavaju za rad i uspješan nastavak studiranja pedagogije psihologije (i drugih sličnih studija). Bachelori pedagogije-psihologije u toku studija stiču analitičke i socijalne vještine koje su ujedno primjenljive u kasnijem zapošljavanju gdje će moći: primijeniti znanja iz metodologije naučnih istraživanja pri rješavanju većine postavljenih problema; kritički interpretirati naučnu i stručnu literaturu; primijeniti statističko rezonovanje u pripremi i provedbi empirijskih istraživanja i praktičnom radu; razumjeti temeljne spoznaje u pedagogiji i psihologiji kao fundamentalnim i primijenjenim naukama; primijeniti vještine samostalnog učenja; samostalno planirati i organizirati radne zadatke u različitim područjima odgojno-obrazovnih i psiholoških djelatnosti; koristiti temeljne vještine u radu na računarima; koristiti strani jezik u stručnoj komunikaciji.

Nakon završetka I ciklusa studija pedagogije-psihologije, bachelori pedagogije-psihologije su praktično osposobljeni da rade složene poslove u oblasti:

- Odgoja i obrazovanja (predškolskim ustanovama, ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja, institucijama za obrazovanje odraslih, pedagoškim zavodima, centrima za odgoj i obrazovanje djece i mladih)
- Socijalne i zdravstvene zaštite;
- Sudjelovanja u naučnim i stručnim istraživanjima koja imaju za cilj rješavanje praktičnih problema iz područja odgoja i obrazovanja, te područja mentalnog zdravlja
- Kreiranja i realizacije aktivnosti koje se baziraju na principima cjeloživotnog učenja;

- Sudjelovanja u radu organizacija koje imaju za cilj pomoć i podršku ranjivim grupama (npr. osobe sa posebnim potrebama, razvojnim poteškoćama, problemima mentalnog zdravlja, adolescenti sa teškoćama u ponašanju, starije osobe sa poteškoćama vezanim uz starost) uz kreiranje konkretnih aktivnosti.

Nakon završetka I ciklusa studija, studenti se mogu zaposliti i na različitim vrstama administrativnih poslova višeg stepena, kao i u domaćim i međunarodnim vladinim i nevladinim institucijama. Ako student/ica odluči nastaviti studij na diplomskom nivou, onda se može uključiti na studijske programe u području društvenih i humanističkih nauka na ustanovi predlagачu ili drugim ustanovama u BiH ili inostranstvu.

Općim odredbama studijskog programa II ciklusa studija Psihologija utvrđene su kompetencije i vještine koje se stiču kvalifikacijom (diplomom) kako slijedi:

Drugi ciklus studija psihologije studentima nudi dodatno teorijsko i praktično obrazovanje iz područja struke:

- osposobljava studenta za samostalni rad psihologa u različitim područjima psihologije, te kao stručnog saradnika u svim djelatnostima savremenog društva: predškolske institucije, osnovne i srednje škole, visokoškolsko obrazovanje, socijalna zaštita, zapošljavanje, zdravstvo, privreda, policija, vojska, trgovina (marketing), državne i upravne institucije (kao što su privredne i slične komore, državni zavodi za socijalnu zaštitu itd.)
- integriranje stečenih savremenih znanja iz područja psihologije omogućava svršenim studentima mogućnost bavljenja složenom problematikom na radnom mjestu, bavljenje voditeljskim i koordinacijskim aktivnostima, participiranje u radu stručnih timova, samostalni rad u javnim društvenim i privatnim ustanovama
- sposobljavanje za viši nivo kritičkog prosuđivanja i analiziranja literature, te samostalan naučno-istraživački rad u oblasti psiholoških nauka

Akadska titula i zvanje *magistra psihologije* studentima daje pravo korištenja zaštićenog stručnog zvanja, te pravo na samostalni rad u institucijama odgoja i obrazovanja (predškolske ustanove, osnovne i srednje škole, visokoškolske ustanove, pedagoške institucije), centri za socijalni rad, zdravstvene ustanove (ustanove za mentalno zdravlje, savjetovališta), domovi za djecu bez roditeljskog staranja, ustanove za zaštitu djece ometene u razvoju, savjetovališta za mlade, za brak i porodicu, u centrima za liječenje bolesti ovisnosti, disciplinarnim centrima, kazneno-popravnim zavodima i službama za stare, osobe sa invaliditetom i druge specijalne i društvene probleme, u institucijama državne uprave i lokalne samouprave, ustanovama za zapošljavanje, privrednim organizacijama, policiji, vojsci, nevladinim organizacijama i drugim institucijama u kojima se odvija psihološka djelatnost.

Specifične kompetencije koje student/ica stiče nakon master studija iz područja Psihologije:

- Djelotvorno rješavanje stručnih problema na osnovu profesionalnih znanja i vještina te kritičkog i kreativnog mišljenja;
- Samostalan rad u različitim područjima psihologije (odgojno-obrazovnom, zdravstvenom, organizacijskom), psihološku procjenu, savjetovanje i primjenu potrebnih psiholoških intervencija i tehnika;
- Sposobnost za profesionalnu komunikaciju s klijentima kao i sa članovima interdisciplinarnih timova;
- Samostalno koncipiranje i provedba psiholoških istraživanja: planiranje, provođenje i evaluaciju projekata i programa;
- Priprema za nastavak naučnog i stručnog usavršavanja
- Osposobljenost za obavljanje profesionalnih zadataka i rješavanje stručnih

problema u skladu sa etičkim standardima struke.

Shodno tome, obavezujemo se da ćemo dati svoje stručno mišljenje i obratiti se nadležnim institucijama koje su relevantne za navedenu problematiku, kao i dati učešće u javnoj raspravi i medijskim istupima i javnim nastupima zalagati se za prepoznavanje kompetencija stečenih završetkom I ciklusa studija Pedagogija-psihologija i II ciklusa studija Psihologije, kao i priznavanje diplomiranih pedagoga-psihologa, bachelora pedagogije-psihologije kao i magistara psihologije kao kompetentnih stručnjaka za obavljanje psihološke djelatnosti.

Predsjedavajući NNV

Dr. sc. Nihada Delibegović Džanić, vanr. prof.

UNIVERZITET U TUZLI
Filozofski fakultet
Broj: 02/5- 1866 -1.5.1/22
Tuzli, 31.03.2022. godine

Naučno-nastavno vijeće Filozofskog fakulteta Univerziteta u Tuzli na sjednici održanoj 31.03.2022. godine u cijelosti je usvojilo očitovanje vijeća studijskog odsjeka Pedagogija-psihologija broj: 02/5-111-1-53/22 od 28.03.2022. godine o Zahtjevu Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona broj: 10/1-02-006558/22, a vezano za očitovanje o mišljenju Društva psihologa Federacije Bosne i Hercegovine

Očitovanje Naučno nastavnog vijeća Fakulteta glasi:

Smatramo da Mišljenje UG Društvo psihologa FBiH predstavlja primjer loše komunikacije među stručnjacima, diskriminativne prakse i nenaučnog, pretjerano simplificiranog i usko specifičnog pogleda na psihološku djelatnost. Sa aspekta stručne saradnje i komunikacije neprihvatljivo je da predstavnici bilo kojeg strukovnog udruženja koriste nestručne, žargonske termine kao što su izrazi „priučeni i wanna be ljekari“, i „wanna be psiholozi koji završavaju kurseve“. S obzirom da svojim dopisom daju odgovor na dopis kolega iz Udruženja pedagoga-psihologa TK, jasne su aluzije o tome da i pedagozi-psiholozi vide kao „priučene i wanna be psihologe... koji završavaju kurseve“. To je eklatantan primjer pokušaja diskreditiranja i omalovažavanja kolega ali i diploma koje izdaje Univerzitet, koje ne mogu diskreditirati ispravnom argumentacijom nego pribjegavaju načinu komunikacije kojeg bi se bilo ko i u formalnoj i neformalnoj komunikaciji mogao postidjeti, a osobito neko sebe naziva stručnjakom i ovako komunicira javno u ime strukovnog udruženja.

Kao osnovno postavlja se pitanje na temelju kojih ingerencija skupina ljudi udružena u strukovno udruženje smatra da ima pravo tvrditi da pedagozi-psiholozi nisu jednakopravni psihološki djelatnici i da je pozvanija govoriti o kompetencijama stečenim diplomom od Univerziteta koji obrazuje stručnjake i koji je izdao diplome, ili od Vlade kantona, koja je kao Osnivač Univerziteta odobrila studijski program Pedagogija-psihologija i usvojila ishode učenja i kompetencije stečene završetkom studijskog programa.

U Mišljenju Društva psihologa Federacije BiH istaknuto je da ljudi traže pomoć psihologa, indicirajući pri tome da traže pomoć „ne bilo koga ko sebe naziva psihologom, nego kvalifikovanog i kompetentnog psihologa“, s čime se u potpunosti slažemo jer smatramo da psihološku pomoć trebaju pružiti kompetentni i kvalifikovani stručnjaci, ali odbacujemo bilo kakvu implikaciju ili insinuciju da su pedagozi-psiholozi na koje se referiraju u svom Mišljenju „bilo ko ko sebe naziva psihologom“, nego upravo kvalifikovani i kompetentni stručnjaci koji mogu pružiti psihološku pomoć i podršku. Kompetencije i kvalifikacije pedagoga-psihologa smo detaljno obrazložili očitovanjem na Nacrt zakona o psihološkoj djelatnosti i obrazloženjem kompetencija koje su pedagozi-psiholozi stekli završetkom I ciklusa studija pedagogije-psihologije i II ciklusa studija psihologije.

Iako su navedene kompetencije i Nastavni plan i program I ciklusa studija pedagogije-psihologije i II ciklusa studija psihologije javno dostupni na uvid kao zvanični dokumenti studijskog programa odobrenog od strane Univerziteta u Tuzli i Vlade tuzlanskog kantona kao Osnivača Univerziteta, postavlja se pitanje zašto predstavnici Društva psihologa, od kojih neki aktivno participiraju u izvođenju nastave na studijskom programu Pedagogija-psihologija, te su im morali biti poznati sa kompetencijama kao i razvijati iste kod studenata, ni u kom aspektu navedene kompetencije koje su stekli pedagozi-psiholozi nisu uzeli u razmatranje niti se osvrnuli na njih, a istovremeno daju sebi za pravo kvalificirati ih kao nekompetentne stručnjake.

Navedeno može biti pokazatelj njihove tendencije za simplifikacijom i namjernom isključivostu u definiranju okvira psihološke djelatnosti kako bi neopravdano priskrbili korist samo za one koje sami kao strukovno udruženje određuju kao dovoljno kompetentne stručnjake, kao i činjenice da namjernim zaobilazanjem kompetencija koje su stečene diplomom pedagoga-psihologa, a koje su javno dostupne, žele prikriti argumente koji govore u prilog tome da su pedagozi-psiholozi stručnjaci kompetentni za obavljanje psihološke djelatnosti, što je kontinuirano pokazala i praksa i

priznavanje njihovih kompetencija i u našem društvu i u zemljama Evrope koje priznaju diplomu pedagoga-psihologa i njihove stečene kompetencije za obavljanje psihološke djelatnosti. Navedeno pitanje osobito dobiva na značaju ukoliko se uzme u obzir i njihovo određenje onoga što obuhvata psihološka djelatnost, a što je ponovo obuhvaćeno izlaznim kompetencijama I ciklusa studija pedagogije-psihologije i II ciklusa studija psihologije i za što su studenti osposobljeni. I samo njihovo određenje onoga šta obuhvata psihološka djelatnost problematično je iz nekoliko razloga. Prije svega ovakvim određenjem u navođenju "visoko sofisticiranih postupaka koji se koriste unutar psihološke djelatnosti", koriste usko specifični, naučno neutemeljeni pristup određenja psihološke djelatnosti, svodeći opise dominantno na područje djelovanja kliničke psihologije i psihologije rada. Psihologija kao nauka i psihološka djelatnost kao stručna djelatnost koja proizilazi iz temeljnih i specifičnih naučnih saznanja mnogo su šire od obuhvata koji su oni definirali. Osim toga, ovakvim definiranjem psihološku djelatnost monopoliziraju, ne uvažavajući činjenicu da i druge srodni discipline i stručnjaci u okviru svojih profesija obavljaju aspekte navedene djelatnosti, jer sve navedeno ne uključuje samo područje djelovanja psihologa, nego i pedagoga-psihologa, psihoterapeuta koji po svom osnovnom obrazovanju nisu isključivo bachelori psihologije ili diplomirani psiholozi, pedagoga, edukatora-rehabilitatora (defektologa), socijalnih radnika i psihijatar. Da postoji potreba usklađivanja studijskog programa psihologije i osnivanje nastavnih programa za horizontalnu prohodnost studenata koji su završili studijske programe drugih društvenih, humanističkih ili zdravstvenih studija, prepoznaju i potvrđuju i kolege sa Odsjeka za Psihologiju Univerziteta u Sarajevu, te u studijskom programu psihologije na Univerzitetu u Sarajevu kao razlog za neuvođenje specijalističkih studijskih programa za studente psihologije ili nastavnih programa za horizontalnu prohodnost studenata koji su završili studijske programe drugih društvenih, humanističkih ili zdravstvenih studija navode isključivo razloge koji se vežu za kadrovske mogućnosti i broj članova Odsjeka za psihologiju.

1. U svojim odgovorima na pismo koje se uputile kolege iz Udruženja pedagoga-psihologa TK iz Društva psihologa FBiH pod tačkom 1 navode da *uvažavaju sve srodne discipline i apsolutno podržavaju njihova nastojanja kao pomagačkih struka da riješe svoj status*, ali navedeno opovrgavaju svim svojim prethodnim i naknadnim izjavama i djelovanjem. I sami priznaju da u BiH postoje neusklađenosti nastavnih planova i programa u različitim kantonima i da su pojedini studijski programi dvopredmetni, a osporavaju kompetencije stečene na navedenim univerzitetima kao i uvažavanje navedenih specifičnosti u prijedlogu Nacrta zakona o psihološkoj djelatnosti. Navode i da su *studijski programi obilježeni ISHODIMA UČENJA*, sa čime se u potpunosti slažemo i još jednom ističemo da su upravo ishodi učenja definirani studijskim programom pedagogija-psihologija ono na šta se pozivamo kada argumentiramo da su pedagozi-psiholozi osposobljeni za obavljanje psihološke djelatnosti. Iz nepoznatog razloga oni se ne žele osloniti na navedene ishode učenja niti iste uvažiti, iako im i sami pridaju najveću važnost. Nadalje navode da svojim nastojanjima teže „Evropskoj diplomi psihologije“. Kao strukovno udruženje morali bi biti upoznati sa činjenicom da ne postoji jedinstvena evropska diploma psihologije, nego postoji Evropski okvir koji definira minimalne standarde za obrazovanje i trening psihologa prema regulativama EuroPsy evropskog sertifikata za psihologiju. Prema navedenom dokumentu upravo se ističu velike različitosti u strukturi studijskih programa kojima se obrazuju psiholozi, te su stoga i definirani kao okviri i smjernice koji moraju biti sadržani u kurikulumu obrazovanja za obavljanje psihološke djelatnosti, a ne kao evropska diploma psihologije. Uvidom u navedeni dokument može se osvjedočiti da su u nastavnom planu i programu studija I ciklusa pedagogije-psihologije i II ciklusa psihologije zastupljeni svi sadržaji i predmeti propisani Evropskim okvirom i minimalnim standardima za obrazovanje i trening psihologa prema regulativama EuroPsy evropskog sertifikata za psihologiju, koje im omogućuju samostalno obavljanje psihološke djelatnosti što i rezultira time da su diplome studenata koji završe studij pedagogije-psihologije priznate u Evropskim zemljama jer studijski program odgovara zahtjevima koji su određeni navedenim Okvirom i regulativima. Odgovor pod tačkom 1 završavaju navodom da Zakonom o psihološkoj djelatnosti na žele spriječiti rad bilo koga, posebno ako je njihovo radno mjesto nazvano njihovom kvalifikacijom, a upravo

ovako definiran tekst Zakona o psihološkoj djelatnosti u kojem se ne priznaju i ne prepoznaju pedagozi-psiholozi kao kompetentni stručnjaci **SPRIJEČAVA** pedagoške-psihologe da obavljaju djelatnosti za koje su osposobljeni diplomom i stečenim kompetencijama.

2. U odgovoru pod tačkom 2 navode da je Univerzitet u Tuzli respektabilan Univerzitet, ali uprkos tome svojim diskursom i cjelokupnim nastojanjima diskreditiraju diplomu i kompetencije stečene studiranjem na pomenutom Univerzitetu. Indikativno je da neki od visokopozicioniranih članova Društva psihologa učestvuju u radu Univerziteta i aktivno su bili angažovani i angažovani su kao nastavnici i saradnici na pomenutom Univerzitetu i na pomenutom studijskom programu, učestvovali su i učestvuju u obrazovanju studenata čije kompetencije osporavaju, što povlači i pitanje i njihove etičku odgovornosti. Da li osobe koje diskreditiraju rad Univerziteta i ne priznaju diplomu koju izdaje Univerzitet mogu biti angažovani na istom Univerzitetu, a da istodobno negiraju ishode njegovog rada. Stoga je opravdano kolege pozvati na etičku odgovornost, osobito predsjednicu udruženja Psihologa FBiH koja svojim djelovanjem jasno narušava ugled Univerziteta i stručnog zvanja pedagog-psiholog.

Takođe navode da je studijski program pedagogije-psihologije *bio licenciran od strane Ministarstva obrazovanja nauke i sporta TK*. Nije jasno da li se ovim navodima želi implicirati da studijski program nije više validan. Licenciranje studijskih programa propisano je Izmenama Zakona o visokom obrazovanju TK od 2016/2017 godine. U skladu s tim jasno je da studijski program pedagogije-psihologije nije mogao podleći retoraktivno procesu licenciranja, što ne osporava činjenicu da je studijski program odobren od strane Vlade TK kao osnivača Univerziteta u Tuzli.

3. U odgovoru pod tačkom 3 navode da su svi zaposleni pedagozi-psiholozi uglavnom zaposleni u obrazovnom sektoru, i navode da im to niko ne osporava jer imaju kompetencije za rad u obrazovnim ustanovama. Taj navod prije svega nije tačan, jer su pedagozi-psiholozi angažovani u različitim oblastima, kao što su centri za socijalni rad, zdravstvene ustanove i različite ustanove koje se bave unapređenjem mentalnog zdravlja. Osim toga, ovim navodom oni ne priznaju da pedagozi-psiholozi imaju kompetencije za obavljanje djelatnosti školskog psihologa u obrazovanju, nego da imaju kompetencije za rad u obrazovnim ustanovama, što formulacijom kakvu su ponudili prikrivaju. Želimo naglasiti da je u opisu radnog mjesta školski pedagog i radnog mjesta školski pedagog-psiholog, na kojima su u većini škola u Tuzlanskom kantonu a i šire zaposleni upravo diplomirani pedagozi-psiholozi i bachelori pedagogije-psihologije, spada procjena mentalne, socijalne i emocionalne zrelosti djece, praćenje njihovog razvoja, profesionalna orijentacija i savjetodavni rad, što Društvo psihologa FBiH želi označiti kao isključivu nadležnost diplomiranih psihologa i zakonom onemogućiti obavljanje tih poslova pedagozima-psiholozima. Iako nije eksplicitno navedeno u dopisu, ali jeste isticano u brojnim usmenim očitovanjima, usvajanje zakona o psihološkoj djelatnosti u formi u kojoj ga zagovara Društvo psihologa FBiH, bi značilo da pedagozi-psiholozi niti u školama više ne mogu obavljati poslove koje danas obavljaju, te bi imperativ bio dodatno zapošljavanje ekskluzivnog profila psihološkog djelatnika kako ga definira Nacrt zakona o psihološkoj djelatnosti.

Ovdje još želimo postaviti pitanje šta će biti sa profesionalnim statusom diplomiranih pedagoga-psihologa/bachelora pedagogije-psihologije ukoliko se po uzoru na ideje Društva psihologa FBiH u perspektivi zakonski regulira i pitanje pedagoške djelatnosti. Da li će to značiti da diplomirani pedagozi-psiholozi/bachelori pedagogije-psihologije neće moći obavljati poslove niti iz oblasti psihološke, niti iz oblasti pedagoške djelatnosti, te šta će takvo stanje značiti za diplome i Univerzitet u Tuzli koji ih je izdao?

Nadalje iz Društva psihologa FBiH ističu da je svaki psiholog koji radi u zdravstvenim institucijama bio primoran završiti razlikovni studij, pri čemu je nejasno na koje se zdravstvene institucije pozivaju, jer navode i da u nekoj zdravstvenoj instituciji ipak jesu zaposleni pedagozi-psiholozi na mjestu psihoterapeuta. Ukoliko se pozivaju u navodu na UKC Tuzla, što takođe smatramo neozbiljnim i nerelevantnim i kvaziargumentom kojim se pozivaju na iskustvo malog broja pojedinačnih pedagoga-psihologa i jednu zdravstvenu ustanovu, ističemo ipak da je i samim javnim konkursom za prijem na radno mjesto kliničkog psihologa na UKC Tuzla kao ravnopravno tretirana kvalifikacija priznata diploma pedagoga-psihologa te je i ovaj podatak javan i lako dostupan, čime se dodatno opovrgava i njihov kvaziargument. Takođe, relevantnost ove tvrdnje Društva psihologa FBiH dodatno je upitna kada se uzme u obzir činjenica da je nekolicina diplomiranih pedagoga-psihologa/bachelora pedagogije-psihologije na koje se referiraju razlikovni studij završavala na tada neakreditiranim privatnim visokoškolskim ustanovama, čije diplome u trenutku sticanja istih nisu bile zakonski prepoznate u organima javne uprave i javnim ustanovama.

4. Nepotrebno je komentarisati koliko ovi paušalni i neutemeljni navodi nisu relevantni, ali je važno istaknuti koliko je opasno djelatnost psihologije poistovjećivati prije svega samo sa djelatnošću psihologa u zdravstvenim ustanovama ili djelatnošću kliničkog psihologa, na što se referiraju u odgovoru pod tačkom 4., osobito imajući u vidu koliko je pitanje specijalizacija u okviru psihološke djelatnosti neusklađeno. U prilog argumentaciji navode Pravilnik o specijalizaciji u oblasti kliničke psihologije, pri čemu zanemaruju da je navedeni pravilnik podzakonski akt i treba biti reguliran prije svega odredbama Zakona o psihološkoj djelatnosti, a ne obrnuto da Zakon o psihološkoj djelatnosti treba usklađivati sa pravilnikom o specijalizaciji u bilo kojoj oblasti psihologije. Takođe, u Pravilniku se nigdje ne spominju diplomirani psiholozi/magistri psihologije kao ekskluzivni obrazovni profil koji može obavljati poslove radnog mjesta psiholog, kao što se Pravilnikom ne isključuju ni diplomirani pedagozi-psiholozi/bachelori pedagogije-psihologije. Kako je naprijed navedeno, iz javno dostupnih konkursa za radno mjesto klinički psiholog na Univerzitetkom kliničkom centru Tuzla, može se vidjeti da poslove kliničkog psihologa može obavljati i diplomirani pedagog-psiholog/bachelor pedagogije-psihologije, jednako kao diplomirani psiholog/magistar psihologije. Pravilnikom se, ustvari, isključivo tretira pitanje uvjeta koje mora ispuniti zdravstvena ustanova kako bi pružila osobi zaposlenoj na radnom mjestu psiholog specijalizaciju iz oblasti kliničke psihologije, te se preciziraju pitanja vezana uz sam program specijalizacije.

Nadalje, zakon o psihološkoj djelatnosti ne može se i ne smije se temeljiti samo na specifičnim zahtjevima kliničke psihologije, ili bilo koje druge specifične specijalizacije u psihologiji. To je potrebno regulisati drugim aktima unutar kojih se neće isključiti bachelori pedagogije-psihologije, diplomirani pedagozi-psiholozi, bachelori psihologije i sociologije ili neki drugi stručni profili koje imamo na tržištu rada u BiH, a stručno su osposobljavani za obavljanje i psihološke djelatnosti. Tim aktima se i bachelorima psihologije i diplomiranim psiholozima, a u skladu sa usaglašavanjem prakse u svijetu, moraju postaviti uvjeti potrebnog daljeg obrazovanja i stručnog usavršavanja i razvoja kroz specijalističke studije. Najveća je obmana tvrditi da je bilo koji stručni profil, pa i da su "jedinstveni psiholozi" (kao što navode u tekstu), stručno osposobljeni za djelotvorno bavljenje kliničkom psihologijom. Neki misle da je dovoljno da se diplomirani psiholozi ili bachelori psihologije zaposle na klinikama, pa da se zovu kliničkim psiholozima, ali to je daleko od profesionalnih stavova psihologije kao struke na koje se i sami pozivaju a uspješno ih zaobilaze. Poređenja radi, u SADu klinički psiholog mora imati doktorat iz Psihologije, a takođe postoje brojne razlike u tretiranju navedene specijalizacije na području Evrope. Dakle, nije tačan navod da bachelor pedagogije-psihologije ili diplomirani pedagozi-psiholozi "nisu osposobljeni prema kriterijima struke", oni su svojim znanjima i kompetencijama koje su stekli unutar kolegija iz oblasti Kliničke psihologije ravnopravni bachelorima psihologije koji su studirali po programu trogodišnjeg I ciklusa studija Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu. Komparacijom nastavnih planova i

silabusa kolegija iz oblasti kliničke psihologije četverogodišnjeg studija pedagogije-psihologije i navedenog studija psihologije (kao jedinog jednopredmetnog u Federaciji Bosne i Hercegovine) vidljivo je da fond sati iz ove naučne oblasti je čak u korist bachelor pedagogije-psihologije, a ciljevi i izlazne kompetencije vrlo slične.

5. U odgovoru pod tačkom 5. navode da je model osnivanja Psihološke komore preslikan iz susjednih zemalja kao i iz drugih uređenih struka, ali svjesno zanemarujući činjenicu da je model definiran i zasebnim zakonom a ne Zakonom o psihološkoj djelatnosti. Izvjesno je da predstavnici Društva psihologa FBiH, da su bili vođeni ovom idejom uzdizanja psihološke struke na viši nivo, ne bi predlagali nacrt zakona u ovom obliku, ne bi pokušavali da riješe jednim zakonom dva zakona: Zakon o psihološkoj djelatnosti i Zakon o psihološkoj Komori. U susjednoj Hrvatskoj, kao jednoj od zemalja regiona na koju se referiraju, ova dva zakona su razdvojeni i kao takvi rezultat dugotrajnog rada i u saglašavanja stručnih stavova, a pri tome su imali manje objektivnih potreba za usaglašavanjem, s obzirom da nemaju praksu dvopredmetnih osnovnih studija psihologije. Dakle, i oni su u takvim uvjetima shvatili da su ovo dva velika zadatka za društvo i da se svakom ponaosob treba prići veoma studiozno kako bi predložili djelotvoran pravni okvir za djelovanje. S obzirom na naše toliko neusaglašene stavove unutar društveno relevantnih institucija, ova potreba razdvajanja ovih zakona je još izraženija i zahtijeva studiozan rad korak po korak. **Prvi korak je da se kreira Zakon o psihološkoj djelatnosti sa proširenjem definicije psiholoških djelatnika, definiranjem posebnih uvjeta u obavljanju specifičnih oblasti psihološke djelatnosti (psihologije obrazovanja, rada, sporta, kliničke psihologije), a nakon toga se pristupa kreiranju Zakona o psihološkoj komori, kojoj će se odrediti mjesto u sistemu drugih društvenih institucija, sa optimalnijom ulogom u odnosu na predloženu nacrtom u kojem preuzima nadležnosti već postojećih institucija ili se postavlja iznad njih.**
6. Navodom pod tačkom 6, u kojem na kraju ističu da ne vide po čemu je zakon diskriminirajući za pedagoge-psihologe, samo potvrđuju da nisu spremni za dijalog niti saradnju u reguliranju psihološke djelatnosti, a samim time dovode u pitanje svoje nastojanje i u prvi plan ističu lične interese u aktivnostima oko usvajanja Zakona o psihološkoj djelatnosti, a ne interes struke na koji se stalno pozivaju.

Za struku bi bilo mnogo djelotvornije usmjeriti raspravu oko

- izlaznih kompetencija I ciklusa jednopredmetnih ili dvopredmetnih studija psihologije i II ciklusa studijskog programa psihologije, s obzirom na trendove u visokom obrazovanju na području Evrope, a to je da se tek nakon II ciklusa stiču izlazne kompetencije koje omogućavaju magistrima psihologije (sa predhodno završenim preddiplomskim studijem psihologije, pedagogije-psihologije, psihologije i sociologije ili nekog drugog dvopredmetnog studija psihologije) samostalno obavljanje psihološke djelatnosti.
- uređenja specifičnosti unutar određenih područja psihološke djelatnosti kroz definiranje uvjeta za rad u toj oblasti usmjerenjem na obrazovanje poslije diplomskog studija kroz specijalizacije, a ne borbom za isključenje stručnjaka koji su završetkom I ciklusa studija stekli osnovna psihološka znanja i kompetencije kao i stručnjaci koji su ta znanja sticali kroz jednopredmetni preddiplomski studij, osobito uvažavajući činjenicu da ni jedni ni drugi nisu sa tim nivoom obrazovanja u dovoljnoj mjeri osposobljeni da se na visoko stručnom nivou bave kliničkom psihologijom. Dovoljno je istražiti i uvažiti različite prakse u okruženju i svijetu prilikom definiranja i uređenja uslova za obavljanje psihološke djelatnosti, a ne skrivati se iza paušalnih navoda niti parcijalnih navođenja praksi koje samo prividno podržavaju jednostranu argumentaciju.

Uzevši u obzir sve navedeno, kao predstavnici akademske zajednice koji su najpozvaniji da govore o stručnim kompetencijama i izlaznim diplomama, pozivamo kolege iz UG Društvo psihologa FBiH da zajedno sa kolegama iz UG Društvo pedagoga i psihologa TK, daju svoj doprinos u prevladavanju teškoća vezanih za donošenje Zakona o psihološkoj djelatnosti., te da se u maniru dobre saradnje i ispravne stručne komunikacije uključe u prevazilaženje problema i usaglašavanje stavova oko Zakona o psihološkoj djelatnosti, kao i da ostave po strani jednostrane interese, jer se jedino takvim pristupom može unaprijediti struka.

Predsjedavajući NNV

Dr. sc. Nihada Delibegović Džanić, vanr. prof.

04-03-2022			
Org. jst.		Prijava	Vrijednost
01	02	2455	21

Broj:
Sarajevo, 04. 03. 2022. godine

Predstavnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine
Parlament FBiH
n/r gospodin Mirsad Zaimović, predsjedavajući Predstavničkog doma Parlamenta Federacije
BiH
Hamdije Kreševljakovića br.3
71 000 Sarajevo, BiH

cc: **Mladen Bošković**, potpredsjedavajući Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH
Ivan Miličević, sekretar Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH
Svim zastupnicima Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH

Poštovani,

Društvo psihologa FBiH daje punu podršku Vladi FBiH i Parlamentu FBiH u donošenju nacrta Zakona o psihološkoj djelatnosti FBiH, te se ovim putem obraćamo Vama i svim poslanicima molbom da podrže donošenje ovog Zakona koji je od krucijalne važnosti za razvoj zajednice, za razvoj psihološke struke i stvaranja preduslova da se FBiH približi standardima koji vladaju u zemljama regije i Evrope gdje su briga o čovjeku, kvaliteti života svakog čovjeka, posebno njegovom mentalnom zdravlju, ključni za stvaranje društva koje će dostići najveće civilizirane standarde razvoja. Naglašavamo da su psiholozi kao struka pokazali veliku odgovornost i spremnost za unaprjeđenje naše zajednice, a svakodnevno svjedočimo stalnoj povećanoj potrebi za psihološkim uslugama. Zbog toga svi treba da težimo i najvišim evropskim standardima u psihološkom radu. U posljednjih 30 godina, velika stradanja, visok stepen nasilja u zajednici, pandemija Covid 19 i drugi životni problemi naše građane svakodnevno dovode u stanja koja značajno ugrožavaju mentalno zdravlje, što pojedince i veliki dio stanovništva vodi ka smanjenoj funkcionalnosti. Ističemo koliko je važno da svi poslanici iskažu podršku usvajanju nacrta Zakona o psihološkoj djelatnosti FBiH, a DPFBiH se svim svojim kadrovskim, stručnim i profesionalnim resursima stavlja na raspolaganje Vladi FBiH i Parlamentu FBiH da kod usvajanja prijedloga Zakona o psihološkoj djelatnosti FBiH da aktivan doprinos u cilju kreiranja još boljih rješenja za sve pojedince, interesne grupe i građane cijele FBiH.

Unaprijed zahvalni članovi DPFBiH i

Predsjednica DPFBiH:

Doc.dr.Mitra Mirković-Hajdukov

miramh.psih@gmail.com

Društvo psihologa u Federaciji Bosne i Hercegovine

Odgovor na Mišljenje Društva Pedagoga i psihologa TK

Poštovani predsjedavajući Parlamenta Federacije BiH, poštovani zastupnici i zastupnice,

Dok ovo čitate, u našoj zemlji, pod uticajem ratnih dešavanja u Ukrajini, veliki broj ljudi ponovo proživljava vlastite ratne traume.

Dok ovo čitate, veliki broj naših građana prolazi kroz proces žalovanja za svojim najmilijim koji su izgubili bitku sa COVID-19.

Dok ovo čitate, majke i očevi pokušavaju da pomognu svojoj djeci koja zbog anksioznosti i stresa ne mogu da se koncentriraju na učenje.

Dok ovo čitate, ljudi traže pomoć – psihologa. Ne bilo koga ko sebe naziva psihologom, nego kvalifikovanog i kompetentnog psihologa jer se psiholozi bave proučavanjem mentalnih procesa i ponašanja, te apliciraju svoja znanja kako bi promovirali ličnu, socijalnu, obrazovnu i profesionalnu adaptaciju, rast i razvoj. Da bi psiholog mogao da obavlja psihološku djelatnost on mora 1) biti školovan za to i 2) imati instituciju koja nadgleda kvalitetu rada i shodno evaluaciji omogućava daljnje djelovanje i rad sa ljudima koji su u velikoj potrebi.

Psihološka djelatnost obuhvata visoko sofisticirane postupke kao što su:

1. planiranje i provođenje testiranja kojima se mjere mentalni, fizički i drugi lični kapaciteti osobe kao što su inteligencija, sposobnosti, stavovi, osobine ličnosti, patološke tendencije....Na osnovu rezultata testiranja, svojim potpisom garantira ispravnost nalaza i mišljenja, te sugerira tretman i predviđa ishode.
2. Analizira efekte naslijeđa, društvenog i profesionalnog okruženja na individualne misli i ponašanja, te na osnovu toga razvija postupke unapređenja mentalnog zdravlja i ponašanja
3. Provodi savjetodavne i terapeutske sesije
4. Bavi se psihološkim faktorima u dijagnostici, tretmanu i prevenciji mentalnih oboljenja i poremećaja ličnosti
5. Na osnovu modela i procjena, razvija strategije kako bolje dizajnirati poslove, povećati radni moral i motivaciju i kako bolje upravljati ljudima u radnim organizacijama

Da li mislite da ovo treba da radi osoba koja za to nije osposobljena prema kriterijima uređene struke?

Ovo su naši odgovori na pismo koje su uputile kolege iz Udruženja pedagoga – psihologa TK

1. Psiholozi u Federaciji BiH uvažavaju sve srodne discipline i apsolutno podržavamo njihova nastojanja kao pomagačkih struka da riješe svoj status. Na žalost, nekoordinirane aktivnosti na nivou kantona / županija kada su u pitanju uređene struke (u koje spada i psihologija) dovele su do toga da se studij psihologije kombinirao sa drugim naukama kao jedinstveni studijski program. Studijski programi su obilježeni ISHODIMA UČENJA. Evropska diploma u psihologiji, kojoj mi težimo, striktno propisuje koliko i čega jedan student mora imati da bi bio psiholog. Baš kao i za ljekare. Kada je fizičko zdravlje u pitanju svi traže ljekara, a ne priučenog wanna be ljekara. Zašto onda dopuštamo da se o mentalnom zdravlju brinu oni koji nemaju osnovni studij psihologije? Ovim Zakonom mi želimo urediti rad psihologa. Ovim Zakonom se ne sprečava rad bilo koga posebno ako je radno mjesto nazvano njihovom kvalifikacijom.
2. Univerzitet u Tuzli je respektabilan Univerzitet a studijski program pedagogije psihologije je bio licenciran od strane Ministarstva obrazovanja nauke i sporta TK i kao takav iznjedrio 1121 diplomiranog pedagoga psihologa od kojih se danas na spisku Zavoda za zapošljavanje TK vode kao nezaposleni njih preko 160 dok na evidenciji nema niti jednog diplomiranog psihologa. Zbog svih navedenih podataka je Skupština TK na sjednici održanoj 29.03.2018 godine donijela Zaključak po kojem se nalaže Ministarstvu obrazovanja, nauke, kulture i sporta TK da koordinira aktivnosti na Univerzitetu u Tuzli i Filozofskom fakultetu Univerziteta u Tuzli, oko osnivanja novog odsjeka Psihologija i omogućilo otpočinjanje nastave u akademskoj 2018/2019 godini. (zaključak u prilogu), što ni do dan danas nije u cjelosti provedeno. Naime do sada je na Filozofskom fakulteta Univerziteta u Tuzli pri odsjeku Pedagogija psihologija došlo samo do razdvajanja studijskih programa na studijski program psihologije i studijski programa pedagogija a odsjek psihologije nije nikada oformljen.
3. Svi zaposleni diplomirani pedagozi psiholozi su uglavnom zaposleni u obrazovnom sektoru, što im niko ni ne osporava jer imaju kompetencije za rad u obrazovnim ustanovama što je jasno i naznačeno u Registru zanimanja FBiH u kojem je zanimanje diplomirani pedagog psiholog zavedeno pod oblast obrazovnog sektora. U zdravstvenim institucijama TK svaki zaposleni diplomirani pedagog psiholog je bio primoran da završi razlikovni studij i stekne zvanje diplomirani psiholog, izuzev 2 kolega diplomiranih pedagoga psihologa koji se bave isključivo psihoterapijskim radom a ne psihodijagnostičkom procjenom za koju su jedino osposobljeni diplomirani psiholozi. Ovaj podatak je lako dostupan i na upit možemo dostaviti imena tih diplomiranih pedagoga psihologa.
4. Kako se vidi zdravstvene institucije ne prepoznaju dodiplomski studij pedagogije psihologije kao kompetentne zdravstvene saradnike što je vidljivo iz pravilnika o specijalizacijama iz oblasti kliničke psihologije koji jasno propisuje uslove za sticanje prava u oblasti stručne izobrazbe za zvanje specijaliste kliničke psihologije. (Pravilnik u prilogu).

5. Model osnivanja Psihološke komore kao krovne institucije je preslikan iz naših susjednih zemalja, kao i iz drugih uređenih struka u FBiH kao što su Ljekarska komora, Stomatološka komora i Advokatska komora.
6. Ne vidimo po čemu je Zakon diskriminirajući, samo mu ime kaže da je Zakon o psihološkoj djelatnosti a ne o pedagoško-psihološkoj djelatnosti

Psihologija nije disciplina sa kojom bilo ko ima pravo da se igra. U našem svakodnevnom radu vidimo dovoljno štete od wanna be psihologa koji završavaju kurseve i "tretiraju" ljude sa ozbiljnim problemima. Stoga vas molimo da nam omogućite da dobijemo Zakon kojim bismo omogućili našim građanima dobivanje kvalitetne i kompletne usluge od strane kvalificiranog psihologa koji za svoj rad odgovara Psihološkoj komori.

Stoga vas molimo da na sljedećoj sjednici Parlamenta Federacije BiH, glasate ZA nacrt Zakona o psihološkoj djelatnosti.